

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নৱীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ ঘৰৰ পিছচোতালত পালন ...	২
□ উন্নত পদ্ধতিৰে মৰাপাটৰ ...	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৪
□ কুকুৰা পামৰ দানা কিনিবৰ ..	৪

□ ৪২ তম বছৰ □ ৫ম সংখ্যা □ ১ মাৰ্চ - ২০২১ □ ১৬-৩০ ফাগুন, ১৯৪২ শক □ মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত সমন্বিত পাম পদ্ধতিৰ গৱেষণা কেন্দ্ৰ উদ্বোধন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যোৰহাটস্থ মূল চৌহদত নিৰ্মাণ হোৱা সমন্বিত পাম পদ্ধতিৰ অগ্ৰণী গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ নৱনিৰ্মিত ভৱনটো যোৱা ২২ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে আনুষ্ঠানিকভাৱে উদ্বোধন কৰে অসম বিধান সভাৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত হিতেন্দ্ৰনাথ গোস্বামীয়ে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দ্ৰন ডেকাৰ উপস্থিতিত মুখ্য শস্য বিজ্ঞানী ড° কৰ্ণশাকান্ত শৰ্মাই আঁত ধৰা এই অনুষ্ঠানত বস্তি প্ৰজ্বলন কৰি ফিতা কাটি ভৱনটো মুকলি কৰা হয়। তদুপৰি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যোৰহাটস্থ মূল চৌহদত নিৰ্মাণ হ'বলগীয়া কৃষি বাণিজ্য বুদ্ধিমত্তা প্ৰতিষ্ঠানৰ আধাৰ শিলাও স্থাপন কৰা

মেচিন আৰু কৃষি সঁজুলি বিতৰণ কৰা হয়। ঘাঁহ শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ মূৰব্বী ড° সেউজী বৰা নেওগে আঁত

আদৰণী ভাষণ আগবঢ়োৱা সভাখনত উপাচার্য গৰাকীয়েও ভাষণ প্ৰদান কৰে। যুটীয়া পঞ্জীয়ক ড° অনুপ কুমাৰ

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যোৰহাটস্থ মূল চৌহদত নিৰ্মাণ হ'বলগীয়া উত্তৰ-পূব জৈৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা কেন্দ্ৰৰ আধাৰশিলা স্থাপন কৰাৰ মুহূৰ্ত্তত অসম বিধান সভাৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত হিতেন্দ্ৰনাথ গোস্বামী কাষত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দ্ৰন ডেকা প্ৰমুখ্যে অন্যান্য সকল

হয়। এই অনুষ্ঠানৰ আঁত ধৰে কৃষি অৰ্থনীতি বিভাগৰ অধ্যাপক ড° ৰমেন শৰ্মাই। আনহাতে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উত্তৰ-পূব কৃষি জৈৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা কেন্দ্ৰৰ আধাৰশিলা স্থাপন কৰে অধ্যক্ষ গৰাকীয়ে। তদুপৰি এই অনুষ্ঠানৰ লগতে নিৰ্বাচিত প্ৰদৰ্শনী কৃষকক স্প্ৰে

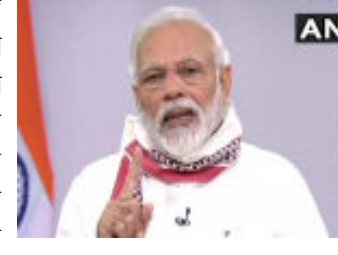
ধৰা এই অনুষ্ঠানত কৃষি সঁজুলিসমূহ বিতৰণ কৰে অধ্যক্ষ গৰাকীয়ে। এই উপলক্ষে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মাধৱ চন্দ্ৰ দাস সোঁৱৰণী প্ৰেক্ষাগৃহত আয়োজিত এখন সভাত অধ্যক্ষ গৰাকীয়ে কয় যে বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ উত্তৰণৰ ক্ষেত্ৰত তেখেত সচেতন। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পঞ্জীয়ক অৰ্পন কুমাৰ শইকীয়াই

দাসে আঁত ধৰা এই অনুষ্ঠানত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্য, কৃষি বিজ্ঞানগুৰু ড° জয়ন্ত ডেকা, সামূহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিজ্ঞানগুৰু ড° প্ৰণতি দাস, সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠক, স্নাতকোত্তৰ শিক্ষা সঞ্চালক ড° অজিত বৈশ্য, উত্তৰ-পূব কৃষি জৈৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা কেন্দ্ৰৰ সঞ্চালক ড° বিদ্যুৎ শৰ্মা, ছাত্ৰ কল্যাণ সঞ্চালক ড° বাণা প্ৰতাপ ভূঞা, সহযোগী গৱেষণা সঞ্চালক ড° মৃগাল শইকীয়া, সহযোগী সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ, মুখ্য গ্ৰন্থগাৰিক ড° চন্দ্ৰন হাজৰিকা, নেইষ্টৰ প্ৰাক্তন বিজ্ঞানী ড° পৰাণ বৰুৱাৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা, গৱেষক আৰু কৰ্মচাৰীসকলে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

কৃষকৰ উপাৰ্জন দুগুণ হ'ব- প্ৰধানমন্ত্ৰী মোদী

পি এম কিষান আঁচনিৰ দ্বিতীয় বৰ্ষপূৰ্ত্তিত যোৱা ২৫ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে কয় যে কেন্দ্ৰৰ এন ডি এ চৰকাৰে কৃষকৰ উপাৰ্জন দুগুণ কৰিবলৈ সকলো সম্ভাৱনীয় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে। এলানি টুইটযোগে প্ৰধানমন্ত্ৰী গৰাকীয়ে উল্লেখ কৰে যে কৃষকৰ উৎপাদিত ফলৰ ন্যূনতম সমৰ্থন মূল্য (এম এচ পি)ত ঐতিহাসিক

বৃদ্ধিক সম্ভৱ কৰি তোলা হৈছে। বিগত সাত বছৰত চৰকাৰে কৃষিক্ষেত্ৰত যুগান্তকাৰী পৰিৱৰ্তন আনিবলৈ বিভিন্ন আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছে বুলিও প্ৰধানমন্ত্ৰী গৰাকীয়ে উল্লেখ কৰে। স্মৰ্তব্য যে দুবছৰ পূৰ্বে প্ৰধানমন্ত্ৰী গৰাকীয়ে এই দিনটোতেই পি এম কিষান আঁচনিখন মুকলি কৰিছিল।

বানপ্ৰৱণ অঞ্চলত মীনপালনৰ বাবে ল'বলগীয়া আগতীয়া ব্যৱস্থাসমূহ

অসমৰ আৰ্থসামাজিক ক্ষেত্ৰৰ উন্নতিৰ অন্যতম প্ৰধান অস্ত্ৰ হৈছে প্ৰতি বছৰে হোৱা বানপানী। ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনীতিত প্ৰধান অৰিহণা যোগোৱা কৃষি আৰু আনুসংগিক ক্ষেত্ৰৰ উন্নয়নত বানপানীৰ প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ প্ৰভাৱে প্ৰতি বছৰে মাধমাৰ সোপাই আহিছে। যোৱা বছৰটোতো বানপানীয়ে ৰাজ্যৰ উত্ত্ৰাঞ্চল জিলাত তাণ্ডৱচলাই প্ৰায় ৪৬২৬খন গাঁৱৰ ৫৮ লাখ মানুহক ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰে। ৰাজ্যখনৰ প্ৰায় ১.৬০ লাখ হেক্টৰ কৃষিজমি বানৰ কবলত পৰে।

থকা মীনপালন পুখুৰীসমূহ সম্ভাৱ্য বানৰ প্ৰভাৱত হ'ব পৰা ক্ষতি ৰোধ কৰিবলৈ বা হ্ৰাস কৰিবলৈ আগতীয়া সাৱধানতামূলক ব্যৱস্থা লোৱা উচিত।

মীন উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰখনতো বানপানীয়ে প্ৰভূত ক্ষতিসাধন কৰে। এইক্ষেত্ৰত নিৰ্দিষ্ট নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্যৰ অভাৱ যদিও সমগ্ৰ মীন উদ্যোগ বিশেষকৈ মীনপালন ক্ষেত্ৰই প্ৰতি বছৰে হোৱা বানপানীৰ ফলত বিভিন্ন দিশৰ পৰা ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈ আহিছে।

আনহাতে অসমৰ বানপানী বছৰেকত ৩-৫ বাৰ পৰ্যন্ত আৰু বহুগ মাহৰ পৰা আছিন মাহলৈকে বছৰটোৰ বিভিন্ন সময়ত হোৱাৰ তথ্য আছে। সেয়ে বানপ্ৰৱণ এলেকাসমূহত যাতে বানৰ প্ৰভাৱত মীনপালনৰ অধিক ক্ষতিগ্ৰস্ত নহয়, তাৰ বাবে মীনপালকসকলে সজাগ সচেতন হৈ সাৱধানতামূলক পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব লাগে। এই পদক্ষেপসমূহ এনেধৰণৰ -

সাধাৰণতে বানপানী অধ্যুষিত এলেকা ব্যৱসায়িকভিত্তিত মীনপালনৰ বাবে অনুপযুক্ত বুলি বিবেচনা কৰা হয়। কিন্তু যিহেতু ৰাজ্যখনৰ প্ৰায়বোৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ ঠাইতে বানপানীৰ সমস্যা আছে আৰু পূৰ্বে বানৰ কবলত নপৰা নানা ঠাইতো আজিকালি বানপানী হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে। গতিকে এনেবোৰ ঠাইত

১) পুখুৰীৰ মাছখিনিক বানপানীৰ পৰা সুৰক্ষা দিবলৈ এটা উপযুক্ত ঢাল ৰাখি মজবুতকৈ নিৰ্মাণ কৰা পাৰৰ অতি প্ৰয়োজন। পাৰটোৰ উচ্চতা ঠাইডোখৰত সাধাৰণতে হোৱা সৰ্বোচ্চ পানীৰ সীমাতকৈ কমেও এক মিটাৰ ওখ হ'ব লাগে। বান অহাৰ আগতেই মীনপালকসকলে পুখুৰীৰ পাৰৰ যাৱতীয় মেৰামতি আদি কৰি ল'ব লাগে, যাতে হেঁচা প্ৰতিহত কৰি পাৰটোৱে পুখুৰীৰ মাছখিনিক ৰক্ষণাবেক্ষণ দিব পাৰে। প্ৰয়োজন হ'লে বাঁহ, গছৰ ঠাল আদিৰে (২ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

**অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ
শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ পৰা প্ৰকাশিত
পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
'ঘৰে-পথাৰে'
নিয়মীয়াকৈ পঢ়ক আৰু পঢ়ুৱাওক।**
- সম্পাদক

আমাৰ একাষাৰ

ফাগুণৰ বঙীণ পলাশ

“নিয়ৰ ফুলে শৰৎ যে আহে

পলাশ ফুলেৰে বহাগ,

পোহৰ ফুলেৰে তুমি যে আহা

মৌলে আনা যে আকাশ”

(কবি নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈ)

প্ৰকৃতিৰ বুকুলৈ ফাগুণ মাহৰ আগমন হোৱাৰ লগে লগে আকাশ থিয়ই ফুলি উঠা পলাশ ফুলবোৰে কি যে মনোৰম সৌন্দৰ্য্যৰ মেলা পাতে। শীতৰ ঠেৰেঙা লগা জাৰে লঠাঙা কৰি থৈ যোৱা উদ্ভিদৰাজ্যত পলাশ ফুলে বসন্তৰ বতৰা কঢ়িয়াই অনাৰ লগতে যেন মানুহৰ গালে মুখে ফাকুৱাৰ বং সিঁচাৰ গোপন পৰিকল্পনা কৰে। কবি কুলৰ মন প্ৰাণ আলোড়িত কৰা পলাশৰ সতে ফাগুণৰ আছে এক এৰাব নোৱাৰা নিবিড় সম্পৰ্ক। ফাগুণ মানেই যেন পলাশৰ পূৰ্ণ প্ৰয়োভৰ। এই শোভাভৰ্ণককাৰী পলাশক ঠাই বিশেষে ভিন ভিন নামেৰে জনা যায় যদিও ইয়াৰ বং ৰূপ আৰু গুণৰ ৰহস্য অভিন্ন।

জুইৰ শিখা যেন বঙীণ পলাশ ফুল সংস্কৃত ভাষাত কিনচুৱা, হিন্দীত টেচু, ইংৰাজীত বাষ্টাৰ্ড টিক নামেৰে পৰিচিত। গছজোপাক বৈজ্ঞানিক গুণাগুণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বুঢ়িয়া মনচপাৰমা লাম নামেৰে নামাকৰণ কৰা হৈছে। কেৰেলা ৰাজ্যত পলাশ ফুলৰ প্ৰচলিত নাম প্লাচু অথবা চামাত। পাঞ্জাবী কবিৰ কবিতাত পলাশ ফুল বৰ্ণিত হৈছিল ‘ঢাক’ নামেৰে। টেলেঙ্গনা ৰাজ্যত মাদণ্ড বা টেচু নামেৰে খ্যাত। পলাশ হ’ল ৰাৰখণ্ডৰ ৰাজ্যিক ফুল।

কবিগুৰু ৰবিন্দ্ৰনাথৰ প্ৰিয় ফুল পলাশ। পলাশ ফুলৰ অবিহনে শান্তি নিকেতনত যেন বসন্ত উদ্‌যাপনৰ কল্পনাই কৰিব পৰা নগৈছিল। কবিজনাৰ গান আৰু কবিতা সৃষ্টিত পলাশে বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি আহিছে। কথিত আছে যে শিৱ-পাৰ্বতীৰ অন্তৰংগ মুহূৰ্ত্ত হঠাৎ কোনো এক অজ্ঞাত কাৰণত দেৱীৰ উতলি উঠা খঙৰ পৰিণতিত জুইৰ জলন্ত শিখাৰ দৰে ৰঙা পলাশ ফুলৰ সৃষ্টি হৈছিল। সেয়েহে ফাগুণ মাহত উদ্‌যাপিত শিৱৰাত্ৰী উৎসৱৰ অন্যতম ফুল পলাশ। উল্লেখ্য যে কোনো কোনো ঠাইত নৱগ্ৰহৰ পূজা-অৰ্চনাত পলাশ ফুল বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বাস্তৱাত্মকভাৱে বহুতে গৃহ প্ৰৱেশৰ সময়ত কৰা মাঙ্গলিক অনুষ্ঠানত পলাশ ফুল ব্যৱহাৰ কৰে।

পলাশ ফুল প্ৰাকৃতিক বং উৎপাদনৰ এক প্ৰধান উৎস হিচাপে অতীজৰে পৰা স্বীকৃত হৈ আহিছে। পূৰ্বতে ফাগুণ মাহৰ অন্যতম ৰঙৰ উৎসৱ ফুকুৱাত পলাশ ফুলৰ বং ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। বৰ্তমান আন্মিক, খাৰকীয় অথবা এলকহলিক পদ্ধতিৰে পলাশ ফুলৰ পৰা নিষ্কাশিত বং বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰাকৃতিক সূঁতা বুলাই তেনে সূঁতা বস্ত্ৰ উদ্যোগত ব্যৱহাৰ কৰা দেখা গৈছে। উল্লেখ্য যে এনে প্ৰাকৃতিক ৰঙেৰে বুলোৱা সাজপাৰ পৰিধান কৰি মানৱ দেহত চিঠেটিক ৰঙে সৃষ্টি কৰা বিভিন্ন উপসৰ্গৰ পৰা শৰীৰটোক ৰক্ষা কৰাৰ লগতে সূৰ্য্যৰ জীৱকুলৰ বাবে অনিষ্টকাৰী অতি বেঙুনীয়া ৰশ্মিৰ পৰা নিজকে ৰক্ষা কৰিব পাৰি।

অনুপম সুন্দৰতাৰে সম্মোহিত কৰি ৰাখিব পৰা পলাশ ফুলৰ ৰঙৰ অন্তৰ্নিহিত ৰহস্য উদ্‌ঘাটনৰ বাবে বৈজ্ঞানিকসকলে চলাই অহা সুস্ক্ৰুতিসুস্ক্ৰুত পৰ্য্যবেক্ষণৰ দ্বাৰা এই কথা স্পষ্টকৈ জনা গৈছে যে পলাশৰ সুন্দৰ বং সৃষ্টিৰ মুখ্য কাৰণ হ’ল - ফুলপাহত সন্নিবিষ্ট হৈ থকা সাতবিধ ফ্লেভনয়ড জাতীয় পদাৰ্থ, তিনিবিধ গ্লুক’চাইড ক্ৰমে - কৰেপচিন, আইচ’কৰেপচিন, ছালফিউৰিন, অন্য কেইবিধমান মনস্পাৰাইড, আইচ’মনস্পাৰাইড, বিউটিন আৰু আইচ’বিউটিন নামৰ ৰাসায়নিক যৌগৰ সংযোজন।

এই দ্ৰব্যসমূহৰ উপস্থিতিৰ উপৰিও গছজোপাৰ ভিন ভিন অংশত আৰু বহুকেইবিধ মানৱ দেহৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ৰাসায়নিক দ্ৰব্য থকাৰ তথ্য জানিবলৈ পোৱা যায়। সেয়েহে পলাশ গছৰ ফুল, পাত, শিপা ইত্যাদি অংশত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ বিভিন্ন ঔষধ প্ৰস্তুতকৰণত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। মানুহৰ প্ৰস্ফুৰ্ণজনিত ৰোগ, ডায়েবিটিচ, পাচক গ্ৰন্থিত হোৱা ঝাঁ, দেহৰ কোনো অংশ ৰঙা হৈ উঠি উঠা, শৰীৰৰ তেজ পৰিষ্কাৰণ কাৰ্য্যত পলাশ ফুল ব্যৱহাৰ হয়। পলাশ গছৰ গুটি গুড়ি কৰি পোৱা পাউদাৰ, খৰ-খজুৱতি আৰু পলাশ গছৰ শিপা (অণুজীৱ প্ৰতিৰোধক) কুকুৰীকণা অসুখৰ চিকিৎসাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰে।

পলাশ গছৰ গুটিৰ শাহটোৰ পৰা বাদাম আৰু তিল তেলৰ ঠিক সমপৰ্য্যায়ৰ ৮০% তেল পাব পাৰি। পলাশ তেল চাবোন প্ৰস্তুতকৰণ কাৰখানাত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পলাশ গছৰ কাঠ কোমল হ’লেও পানীৰে সিঁজ হৈ থকা বস্ত্ৰ তৈয়াৰ কৰিবলৈ এনে কাঠ ব্যৱহাৰ কৰি সুফল পোৱা বুলি জনা গৈছে। সেইদৰে গছজোপাৰ গাৰ পৰা ওলোৱা আঠা খাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ হয়। বংগ দেশত ‘কিন’ নামেৰে পৰিচিত পলাশৰ আঠা দেহক আঁতৰি কৰি ৰাখিব পৰা ঔষধ আৰু শৰীৰৰ কোনো অংশত হঠাতে হোৱা ৰক্তক্ষৰণ বন্ধ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। গছজোপাৰ শিপাৰ পৰাও এবিধ টান আৰু খহতা

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৬ চ’তৰ পৰা ১৫ বহাগ, ১৯৪২-৪৩ শক

পথাৰ শস্য

১। বাৰিষাকালত ১ মিটাৰ বা ততোধিক গভীৰতাৰ পানী থকা মাটিত বাওধানৰ খেতি কৰা হয়। এইখিনিতে উল্লেখ কৰা ভাল যে উত্তৰ পাৰ সমভূমি সংমণ্ডলৰ বাবে অনুমোদিত পদ্মপানী, পানীন্দ্র, পদ্মনাথ আৰু ৰায়দা ১৬-০৬ জাত কেইটা বৰ্ণ সংকৰ আৰু অধিক উৎপাদনক্ষম। ইয়াৰ ভিতৰত পদ্মপানী নামৰ বাওধানবিধ ১৮৫ দিনতে চপাব পৰা হয় বাবে “উষ্ণ” বেমাৰৰ পৰাও হাত সাৰিব পাৰি।

২। ফাগুণ - চ’ত মাহতে বাওধানৰ বীজ সিঁচিব লাগে। আগৰ শস্যৰ নৰা আৰু মূঢ়াবিলাক জুই জলাই পুৰি পেলাব লাগে। এনে কৰিলে কৃমি আৰু অন্যান্য পোক-পৰুৱাৰ পৰা বহু পৰিমাণে হাত সাৰিব পাৰি। বীজ সিঁচাৰ আগতে বিঘাই প্ৰতি ১০ কিলোগ্ৰাম হিচাবে নিম আৱৰিত ইউৰীয়া ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব। (নিম আৱৰিত ইউৰীয়া, ৫০ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়াৰ লগত ৫০০ মিঃ লিঃ নিমতেল মিহলাই তৈয়াৰ কৰিব পাৰি।) প্ৰয়োগ কৰাৰ আগতে মিশ্ৰণটো হালধীয়া বৰণৰ নোহোৱা পৰ্য্যন্ত এখন ডাঠ পলিথিন কাগজৰ ওপৰত মেলি থব লাগে।

৩। ওপৰিষ্টি ১০ কিঃগ্ৰাঃ নিম আৱৰিত ইউৰীয়া ধানে পোখা মেলাৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব।

৪। বাওধানৰ খেতি একক শস্য নাইবা আৰ্হধানৰ লগত মিশ্ৰিত খেতি হিচাবে কৰিব পাৰি। মিশ্ৰিত খেতি কৰিলে ৮ কিঃ গ্ৰাঃ আৰ্হধানৰ লগত ২ কিঃ গ্ৰাঃ বাওধান মিহলাই এবিঘা মাটিত সিঁচিব লাগে। কেৱল বাওধানৰ খেতি কৰিলে এবিঘা মাটিত ১০ কিঃগ্ৰাঃ বীজ ব্যৱহাৰ কৰিব।

৫। বাওধানৰ বীজ নিৰ্বাচন আৰু শোধন আৰ্হ নাইবা শালিধানৰ ক্ষেত্ৰত অৱলম্বন কৰা পদ্ধতিকে অনুসৰণ কৰিব।

আৰ্হ ধান :

১। আৰ্হধানৰ কঠীয়া পথাৰত ৰোৱাৰ পৰা ২৫-৩০ দিন হ’লে প্ৰথমবাৰ নাইট্ৰ’জেনযুক্ত সাৰ উপদ্রুছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চপৰ জাতৰ আৰ্হধানৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৪ কিঃ গ্ৰাঃ আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃ গ্ৰাঃ হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব। অলাগজিাল ঘাঁহ-বনবিলাক সময়মতে নিৰ্গণ কৰি দিব।

২। এই সময়ছোৱাত পথাৰত যাতে যথেষ্ট জীপ থাকে তালৈ লক্ষ্য ৰাখিব। জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে মাটি শুকাই যোৱাৰ আগতে পানী যোগান ধৰিব।

ধানৰ পোখা মেলা আৰু মণি ধৰাৰ পৰা ফুল মেলালৈকে এই সময়ছোৱা পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ জটিল সময়।

৩) ধানত ফুল ফুলাৰ পৰা মণি ধৰাৰ সময়তে দ্বিতীয়বাৰ ৪ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া উপদ্রুছিং কৰিব। থলুৱা ধানৰ ক্ষেত্ৰত ২

কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া উপদ্রুছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

৪) শস্যৰ অনিষ্টকাৰী কীট-পতংগ বিলাক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা ঔষধৰ যিকোনো এবিধ ৫০-৬০ লিঃ পানীৰ লগত নিৰ্দিষ্ট জোখত মিহলাই বিঘাই প্ৰতিস্প্ৰে কৰিব।

কীট-পতংগ	ঔষধৰ নাম	পৰিমাণ
মজাখোৱা, পাতমেৰুৱা	ক্ল’ৰপাইৰিফচ্ ২০ ইচি	১২০ মিঃ লিঃ
মজাখোৱা, পাত আৰু	কাৰবফুৰাণ ৩ জি	৪ কিঃ গ্ৰাঃ
গা-গছ কটা	ফৰেট ১০ জি	১.৪ কিঃ গ্ৰাঃ
চৰহা	ক্ল’ৰপাইৰিফচ্ ২০ ইচি	১২০ মিঃ লিঃ
ভূৰপোক, শুৰপোক	ক্ল’ৰপাইৰিফচ্ ২০ ইচি	১২০ মিঃ লিঃ

পথাৰত জীপ থাকিলে দানা জাতীয় ঔষধখিনি পোনে পোনে শস্য তলীত ছটিয়াই দিব।

কুঁহিয়াৰ :

১। বহাগ মাহত কুঁহিয়াৰ ৰুলে গজালি ওলোৱা আগহে ৰুব। নহলে শিপা ওলাই পোখা মেলোতে সময় লব আৰু কুঁহিয়াৰ সময়মতে পূৰ্ণ নহব।

২। সাৰ প্ৰয়োগ :

সাৰৰ নাম কিঃ গ্ৰাঃ (বিঘাই প্ৰতি)

ইউৰীয়া ৪০

একক চুপাৰ ফচফেট ৬০

মিউৰেট অৱ পটাছ ১৫

অন্যথা যদি ডিএপি প্ৰয়োগ কৰে -

ইউৰীয়া ৩৪

ডিএপি ২০

মিউৰেট অৱ পটাছ ১৫

৩। সাৰ প্ৰয়োগৰ সময় আৰু পদ্ধতি:

সমুদায় ফচফৰাচ আৰু পটাচৰ আধা অংশ ৰোৱাৰ আগতে খলত প্ৰয়োগ কৰি মিহলাই লব। ইউৰীয়া ১/৩ ভাগ আগ ৰোৱাৰ সময়ত আৰু বাকীখিনি প্ৰথমবাৰ মাটি চপাওতে প্ৰয়োগ কৰিব। থাকি যোৱা পটাচখিনি ইউৰীয়া উপদ্রুছিং কৰোতে প্ৰয়োগ কৰিব। ৰোৱাৰ ১০০ দিনৰ ভিতৰত সাৰ প্ৰয়োগ সম্পূৰ্ণ কৰিব।

৪। গা-গছ বা আগ বিন্ধোৱা আৰু মজাখোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰা গছবিলাক উভালি পুৰি পেলাব। এইবিলাক পোক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা ঔষধ এবিঘা তলীত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে-

ঔষধৰ নাম	পৰিমাণ (মিঃ লিঃ)	পানী (লিঃ)
মন’ক্ৰট’ফচ	১৫০-২০০	১৫০

পোন্ধৰ দিনৰ অন্তৰে অন্তৰে ২/৩ বাৰ স্প্ৰে কৰিলে এনেবিলাক পোকৰ আক্ৰমণৰ পৰা কুঁহিয়াৰ ডৰা ৰক্ষা কৰিব পাৰি।

মূঢ়া কুঁহিয়াৰ :

১। কুঁহিয়াৰৰ কটাৰ পিচত তলী ডৰা ভালদৰে পৰিষ্কাৰ কৰি কোৰেৰে ভেটি বিলাক ভাঙি দিব লাগে। শাৰীৰ মাজৰ খালি ঠাই বিলাকত গঁজালি মেলা নতুন আগ ৰুই পূৰ কৰি দিব।

২। ভেটিবিলাক ভঙাৰ পিচতে গোবৰ নাইবা পচন সাৰ মূঢ়াবিলাকত প্ৰয়োগ কৰিব। ইয়াৰ পিচতে প্ৰতি বিঘা তলীত ৪৫ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৬০ কিঃ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ১৫ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ এবাৰত নাইবা ৬০ দিনৰ ভিতৰত দুবাৰ উপদ্রুছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

গ্ৰীষ্মকালীন মণ্ডমাহ :

১। গ্ৰীষ্মকালীন মণ্ডমাহৰ পাতত দাগপৰা, লেবেলি যোৱা আদি বেমাৰৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হ’লে দাইথেন এম -৪৫ ঔষধ ২৫০ গ্ৰাম ১০০ লিঃ পানীত মিহলাই প্ৰতি বিঘা তলীত স্প্ৰে কৰিব। মোৱা পোক, চঁই শোহা গান্ধী, চঁই বিন্ধোৱা পোক, পাতগুৰুৱা আদি পোকৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হ’লে মালাথিয়ন ঔষধ ২০০ মিঃ লিঃ ১০০ লিঃ পানীত মিহলাই প্ৰতি বিঘা তলীত স্প্ৰে কৰিব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

